

שער היחוד והאמונה – פרק ד

כי הנה כתיב "כי שמש ומגן ה' אלקים" (תהלים פד, יב). פירוש מגן, הוא נרתק לשמש להגן שיוכלו הבריות לסבלו, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (מסכת ע"ז דף ג): לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתקה, ושעים נדונים בה כו'. וכמו שהנרתק מגין בעד השמש, כך שם אלקים מגן לשם הו"ה ברוך הוא. דשם הו"ה פירושו שמהוה את הכל מאין ליש, והיו"ד משמשת על הפעלה, שהיא בלשון הוה ותמיד, כדפרש רש"י על פסוק: "ככה יעשה איוב כל הימים" (איוב א, ה). והיינו החיות הנשפע בכל רגע ממש בכל הברואים, ממוצא פי ה' ורוחו, ומהוה אותם מאין ליש בכל רגע, כי לא די להם במה שנבראו בששת ימי בראשית להיות קיימים בזה, כמו שנתבאר לעיל.

והנה בסדור שבחיו של הקדוש ברוך הוא כתיב "**הגדול הגבור כו**". ופרוש "**הגדול**", היא מדת **חסד והתפשטות החיות** בכל העולמות וברואים לאין קץ ותכלית, להיות ברואים **מאין ליש** וקיימים בחסד חנם. ונקראת "גדלה", כי באה מגדלתו של הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כי "גדול ה'... ולגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג), ולכן משפיע גם כן חיות והתהוות מאין ליש לעולמות וברואים אין קץ, שטבע הטוב להיטיב.

והנה כמו שמדה זו היא שבחו של הקדוש ברוך הוא לבדו, שאין ביכלת שום נברא לברוא יש מאין ולהחיותו. וגם מדה זו היא למעלה מהשפלת כל הברואים והשגתם, שאין כח בשכל שום נברא להשיג מדה זו ויכלתה לברוא יש מאין ולהחיותו. כי הבריאה יש מאין הוא דבר שלמעלה משכל הנבראים, כי היא ממדת גדלתו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא ומדותיו אחדות פשוט, כדאיתא בזהר הקדוש דאיהו וגרמוהי חד, וכשם שאין ביכלת שום שכל נברא להשיג בוראו, כך אינו יכול להשיג מדותיו.

וכמו שאין ביכלת שום שכל נברא להשיג מדת גדלתו, שהיא היכלת לברוא יש מאין ולהחיותו, כדכתיב "עולם חסד יבנה", כך ממש אין ביכלתו להשיג מדת **גבורתו** של הקדוש ברוך הוא, שהיא מדת **הצמצום ומניעת התפשטות החיות** מגדלתו מלירד ולהתגלות על הנבראים להחיותם ולקיימם בגלוי, כי אם בהסתת פנים. שהחיות מסתתרות בגוף הנברא, וכאלו גוף הנברא הוא דבר בפני עצמו, ואינו התפשטות החיות והרוחניות כהתפשטות הזיו והאור מהשמש, אלא הוא דבר בפני עצמו.

ואף שבאמת אינו דבר בפני עצמו, אלא כמו התפשטות האור מהשמש, מכל מקום הן הן גבורותיו של הקדוש ברוך הוא אשר כל יכול - לצמצם החיות והרוחניות הנשפע מרוח פיו ולהסתירו, שלא יבטל גוף הנברא במציאות. **וזה אין בשכל שום נברא להשיג מהות הצמצום וההסתת**, ושיהיה אף על פי כן גוף הנברא נברא מאין ליש, כמו שאין יכלת בשכל שום נברא להשיג מהות הבריאה מאין ליש.

והנה בחינת **הצמצום והסתת החיות** נקרא בשם **פלים**, והחיות עצמו נקרא בשם **אור**, שכמו שהכלי מכסה על מה שבתוכו כך בחינת הצמצום מכסה ומסתיר האור והחיות השופע. והכלים הן הן האותיות, ששרשן ה' אותיות מנצפ"ד, שהן ה' גבורות המחלקות ומפרידות ההבל והקול בה' מוצאות הפה להתהוות כ"ב אותיות. ושרש הה' גבורות הוא בוצינא דקדוניתא, שהיא גבורה עלאה דעתיק יומין; ושרש החסדים הוא גם כן חסד דעתיק יומין, כידוע ליודעי חן.